

## Nõuanded kasutatud sõiduki ostjale

Maanteeameti, tarbijakaitseameti ning maksu- ja tolliameti koostöös valminud juhendist leiad näpunäiteid ja soovitusi, kuidas toimida ning mida tähele panna, kui Sul on plaanis osta kasutatud sõiduk.

### Tee ratsionaalne, mitte emotsionaalne ostuotsus

- ✓ Mõtle läbi enda vajadused ja võimalused ning hoidu emotsiooni ajel tehtud otsusest. Ka siis, kui müüja räägib, et just selle auto vastu on väga suur huvi ja tehingu peaks seega sooritama kohe.

### Kontrolli müüja tausta

- ✓ Kontrolli, kas autot müüb eraisik või juriidiline isik. Eraisiku käest osta on odavam, kuid eraisikutevahelisi vaidlusi lahendab vaid kohus.
- ✓ Infot firma kohta saad:
  - Krediidiinfo kodulehelt [www.krediidiinfo.ee](http://www.krediidiinfo.ee) (tasuta lihtpäring)
  - äriregistrist <https://ariregister.rik.ee>

*Mida tähele panna:* Ohumärk on, kui firma on tegutsenud väga lühikest aega, selle põhikapital on minimaalne, äriregistri kannetes on palju muudatusi ning firmal puudub koduleht.
- ✓ Müüja maksuvõlga saad kontrollida:
  - maksu- ja tolliameti registrist firma registrikoodi või eraisiku isikukoodi järgi: <https://apps.emta.ee/e-service/doc/i0301.xsql> (tasuta)
  - Krediidiinfo kodulehelt [www.krediidiinfo.ee](http://www.krediidiinfo.ee) (ettevõtte maksehäirereport, tasuline)

*Mida tähele panna:* Kui müüjal on maksuvõlg, on põhjust kahelda tema usaldusväärsuses ja jätkusuutlikkuses.
- ✓ Eraisikust müüja tausta kontrollimisel aitavad päringud internetis ja suhtlusportaalides, aga ka Krediidiinfo kodulehel.

*Mida tähele panna:* Kui eraisik pakub mitut autot, võib tegemist olla varjatud ettevõtjaga, ja tasub olla ettevaatlik.

### Sõlmi alati kirjalik ostu-müügileping ning soovitavalt tasu pangaülekandega

- ✓ Sõlmi alati kirjalik ostu-müügileping kahes eksemplaris kus on fikseeritud auto müüja, hind, sõiduki andmed, lisavarustus ja seisukord, läbisõidu näit.

[Ostu-müügilepingu näidisvorm](#)
- ✓ Lisaks tuleks lepingusse kirja panna kõik, milles ostja ja müüja on kokku leppinud. Korralikud müüjad koostavad alati sõiduki loovutamisel ka sõiduki üleandmisvastuvõtmissakti.
- ✓ Võimalusel tasu ostu eest pangaülekandega, nii jääb tehingust jälg ja võimalikke

vaidlusi on hiljem palju lihtsam tõendada.

- ✓ Jälgi, kes on raha saaja: kas lepingus olev isik ja müüja on ikka samad. Sularahatehing ei pea tähendama petuskeemi, kuid suurendab kindlasti riske. Müüja peab andma ostjale sõiduki ostu eest tasumist tõendava dokumendi.

## Kontrolli sõiduki päritolu ja ajalugu

- ✓ Vaata, kui kaua auto on müügis olnud. Kui väga kaua, siis võib see tähendada, et sellega ei ole kõik korras.
- ✓ Sõidukit ostes peab sõiduki müüja Sulle kaasa andma registreerimistunnistuse (kahepoolse tunnistuse korral selle mõlemad pooled) ja sõiduki omamist tõendava dokumendi juhul, kui ta ei ole registreerimistunnistuse järgne omanik. Kontrolli ka müüja isikut.  
**NB!** Kõik esitatavad dokumendid peavad olema originaalid.
- ✓ Auto ostu-müügilepingut ei tasu sõlmida välismaa eraisikuga. Eraisikult ostmisel ei laiene tarbijakaitsereeglid, sest tegemist ei ole kaupleja ja tarbija vahel sõlmitud lepingu, vaid kahe eraisiku vahelise tehinguga.
- ✓ Jälgi, kus ja mis kellaajal soovib automüüja sõiduki üle anda. Kui õhtul kell 23 kusagil maanteeäärses parklas, siis ei ole tehing tõenäoliselt korrektne.
- ✓ Välismaalt vahendajalt ostmisel tee enne ostu kindlaks, kas vahendajal on olemas volitused auto edasimüügiks ja kuidas jaguneb vastutus võimalike probleemide korral vahendaja ja müüja vahel.
- ✓ Oluline on teada, kas vahendaja on ostnud auto enda nimele ning kas ta müüb seda edasi juriidilise või eraisikuna.
- ✓ Võõrkeelse lepingu puhul ole kindel, et oled kõigest õigesti aru saanud.
- ✓ Silmas tasub pidada, et auto maksumusele lisandub veel kulusid, näiteks transpordi- ja kindlustuskulud, samuti sõiduki registreerimistasud.
- ✓ Kui auto on ostetud Euroopa Liidu (EL) liikmesriigi autokaupluses ehk müügileping on sõlmitud juriidilise isikuga, siis on müüja kauba eest vastutav vähemalt tarbekaupade müüki ja nendega seotud garantiisid puudutava EL-i direktiivi järgi.
- ✓ Konkreetse müüja vastutuse kindlaksmääramisel tuleb aga alati lähtuda selle konkreetse riigi seadustest, kus kauba müüja asub.
- ✓ Eestist pärit auto puhul kontrolli Liikluskindlustuse Fondi kodulehel [www.lkf.ee](http://www.lkf.ee) võimalikke avariisid (avariilisust saab kontrollida vaid nendel autodel, mis on olnud liiklusõnnetuses kannataja pool).
- ✓ Kontrolli auto andmeid sõiduki tehasetähise ehk VIN-koodi alusel vastava margi esinduses, vajadusel tee seda koos omanikuga. Kui andmeid ei väljastata või varjatakse, ei tasu seda sõidukit osta. VIN-koodi vaata auto ja dokumentide pealt. Müügikuulutusele lisatud VIN-koodi suhtu teatud kahtlusega, kuna aeg-ajalt kasutatakse n-ö fantoomautode VIN-koodi.
- ✓ VIN-kood (e tehasetähis) on 17 tähest ja numbrist koosnev tähistus, mille valmistaja on määranud konkreetse sõiduki tähistamiseks (*vehicle identification number*). VIN-koodi peab olema sõidukile kandnud sõidukitootja, see peab olema loetav ja manipulatsiooni tunnusteta. VIN-kood peab olema sõidukile pressitud või löödud, lisaks võib selle teinekord tuvastada veel esiklaasi alt ning kindlasti sõiduki andmesildilt. Kontrolli alati sõiduki VIN-koodi ja võrdle seda hoolikalt dokumentidel olevaga.

- ✓ Vaata suurte autoturgude portaale ja võrdle Eestis pakutavaid autosid analoogsetega EL-is. Reeglina pärinevad kasutatud autod EL-i suurematelt turgudelt ja peaksid Eestisse toomisel pigem kallinema kui odavnema.  
Eesti automüügiportaal: [Auto24.ee](http://Auto24.ee)  
EL-i autoturgude portaalid: [www.mobile.de](http://www.mobile.de), [www.autoscout.de](http://www.autoscout.de)
- ✓ Väldi müügiplatsil tehtud n-õ eripakkumisi, need on alati seotud suurema riskiga. Reeglina müüakse nii autosid, mille puhul võib põhjalikum eelkontroll paljastada ebameeldivaid üksikasju.

### *Sõiduautod väljastpoolt EL-i*

- ✓ Tänapäeval on üsna levinud, et Euroopa päritolu sõiduautot toodetakse nii Euroopasse kui ka näiteks Põhja-Ameerikasse turu nõudeid silmas pidades. Nõuded erinevad paraku piirkonniti ning seetõttu võib Euroopa päritolu, kuid kolmandate riikide turule toodetud sõiduauto registreerimisel Eestis tekkida lisakulutusi üksiksõiduki kinnituse, vajalike ümberehituste jms osas.
- ✓ Auto algset päritolu või sihtturgu saab aidata kontrollida näiteks müügipaiga kohalik margiesindus. Probleemivabam on muidugi soetada sõiduk, millel juba on Euroopa sõiduki tüübikinnitus. Tüübikinnituse numbrit leiad sõiduki andmesildilt, mis peab alati välja nägema selline:



- ✓ Euroopa auto (EÜ tüübikinnitusega) andmesilt koosneb alati samadest andmeväljadest.
- ✓ Tüübikinnitus peab Eestis olema alates 01.01.1998 esmarestreeritud sõiduautol, alates 01.01.2001 haagisel, alates 01.01.2003 traktoril ning alates 01.01.2004 mootorrattal. Väljapoole EL-i toodetud sõidukid võivad küll olla registreeritud mõnes liikmesriigis, kuid see ei tähenda veel automaatselt, et Eesti sõiduki sealset üksiksõiduki kinnitust tunnustada saaks, kuna nõuded üksikkinnitusele on riigiti erinevad.
- ✓ Ka mõningad Euroopa riigid ei kuulu EL-i (nt Šveits, Norra jt), mistõttu sealsetel sõidukitel ei pruugi olla EÜ tüübikinnitust või üksikkinnitust meie tähenduses. Siinkohal on tihti abi jälle ametlikest margiesindustest, kes saavad sõiduki nõuetele vastavust kinnitada.

### *Sõidukid Ühendkuningriigist*

- ✓ On ka sõidukeid, mis on küll Euroopa päritolu ja vastava tüübikinnitusega (EÜ tüübikinnitus), kuid mis on komplekteeritud ja mõeldud kasutamiseks vasakpoolse liiklusega riikides (nt Suurbritannia), nii et sõiduki rool asub paremal. Selliseid sõidukeid pole võimalik tavaolukorras Eestis registreerida.
- ✓ Isegi kui sõiduki rool asub juba vasakul pool, on äärmiselt oluline kontrollida VIN-koodi, kuna VIN-kood sisaldab enamikul sõidukitel infot nende päritolu kohta. Võib esineda juhtumeid, kus sõiduki juhtimisseadmed on juba (omavoliliselt) ümber ehitatud ning müüja esitleb sõidukit Mandri-Euroopa päritolu sõidukina. Sellist sõidukit saab Eestis registreerida üksnes juhul, kui ametlik margiesindus on kinnitanud kõigi ümberehituste vastavust tootjatehase nõuetele. Sellise kinnituse väljastamine on aga üsna põhjalik ja kulukas protsess ning kõik siinsed margiesindused ei ole seda alati valmis tegema. Teise riigi esinduse kinnituse aktsepteerimine ilma seda esindust tundmata nõuab jällegi lisadokumente.

### *Maksude tasumine välismaalt auto ostmisel*

- ✓ **Teisest EL-i liikmesriigist** ostetud ja seal registreeritud kasutatud transpordivahendi ostmisel eraisik Eestis makse tasuma ei pea.

#### **NB!**

Transpordivahend ei ole käibemaksuseaduse mõistes kasutatud, kui ostuhetkel on auto esmasest registreerimisest möödunud vähem kui kuus kuud või kui sellega on sõidetud vähem kui 6000 kilomeetrit. Sellisel juhul on tegemist uue transpordivahendiga ja eraisikul tuleb Eestis tasuda käibemaks, olenemata sellest, kas ostuhetkel oli käibemaks tasutud või mitte.

Kui näiteks Saksamaalt ostetud kasutatud auto ei ole eelnevalt EL-is (Saksamaal) registreeritud ja tal on kolmanda riigi (nt Šveitsi) registreerimistunnistus, pead EL-is impordimaksude tasumise tõendamiseks müüjalt küsima tollideklaratsiooni koopia. Kui seda ei ole, pead Eestis esitama maksu- ja tolliametile kirjaliku tollideklaratsiooni ning tasuma tollimaksu ja impordi käibemaksu.

Loe lisa maksu- ja tolliameti kodulehelt: [Transpordivahendi soetamine teisest liikmesriigist](#)

- ✓ **Kolmandast riigist** transpordivahendi (nii kasutatud kui uue) ostmisel pead esitama maksu- ja tolliametile kirjaliku tollideklaratsiooni ning tasuma tollimaksu ja impordi käibemaksu.

Loe lisa maksu- ja tolliameti kodulehelt: [Mootorsõiduki sissevedu väljastpoolt Euroopa Liitu Eestisse](#)

### **Veendu, et sõidukit ei ole ümber ehitatud**

- ✓ Eestis sõidukitele kehtivad tehnonõuded näevad suures osas ette, et sõidukid peavad vastama tootja poolt ettenähtule. Kindlasti pööra sõidukit ostes eelnevalt tähelepanu

selle valgustusseadmetele, väljalaskesüsteemile, istmetele, turvavöödele jms, veendumaks, et sõidukit ei ole muudetud määral, mil see ei vasta enam Eesti tehnonõuetele.

### **Veendu dokumentide õigsuses**

- ✓ Sõiduki registreerimistunnistus seob endaga enamjaolt suuremat summat raha kui peotäis rahakupüüre – registreerimistunnistuse juurde kuulub auto. Sellegipoolest on tihti kombeks pigem veenduda rahatähe õigsuses kui vaevuda kontrollima registreerimistunnistuse õigsust. Kontrolli, kas ostetav sõiduk on tõepoolest sama, mille dokumendid müüja Sulle andis (sõiduki esmase registreerimise kuupäev, mark, mudel, värvus jne).
- ✓ Ebaausad automüüjad on ostnud kokku hulgaliselt autode teenindusraamatute blankette ja lasknud teha eri teenindusfirmade pitsatid, millest sünnib kokku võltsitud teenindusraamat. Seega ära usalda auto teenindusraamatut, vaid auto läbisõitu võiksid tõendada erinevad kuluarved teeninduse, vahetatud varuosade ja remondi kohta. Põhiline kontroll tee ikkagi margiesinduses.
- ✓ Võõrriigi dokumentide õigsuse tuvastamisel on abiks kohalik liiklusregister, kuhu võiksid koos sõiduki omanikuga enne tehingu tegemist pöörduda.

### **Kontrolli infot sõiduki võimalike tagaotsimiste kohta**

- ✓ Tagaotsimiste kohta saab infot väljastada ainult sõiduki senise päritoluriigi vastav võimukandja. Maanteamet siin kahjuks aidata ei saa.

### **Hinda sõiduki tehnilist seisukorda**

- ✓ Hea välimusega läikival sõidukil võib olla silmaga mittenähtavaid puudusi. Halvasti taastatud, õnnetusse sattunud sõidukil võivad olla jäänud parandamata silmaga nähtamatud komponendid. Tee proovisõit sõiduki tehnilise seisukorra väljaselgitamiseks või lase seda teha müüjal (istu ise kõrvalistmel). Vaata sõiduk visuaalselt üle võimalikult valgustatud tingimustes, et näha võimalikke väliseid kerevigastusi, roostekahjustusi, aknaklaaside, valgustusseadmete ja rehvide seisukorda. Sõidukis kasutatava elektroonika korrasolekut saad hinnata, vaadates, kas armatuurlaua märgulambid põlevad.
- ✓ Lepi kokku võimalikult pikk proovisõit, et saaks sõita ka maanteel. Nii saab teada, kas auto kisub, ujub, undab jms.
- ✓ Korrasoleku kontrolliks on kindlaim viia auto lähimasse sama margi esindusse, aga abi on ka heast spetsialistist. Kahtlust peaks tekitama see, kui müüja soovib teha tehnilise ülevaatuse mingis konkreetses kohas. See võib viidata võimalikule kokkumängule.
- ✓ Autot üle vaadates pööra tähelepanu kolmele põhiasjale: auto üldine seisukord (kontrolli ka tagurduskäiku, seisupidurit ja kõiki elektriseadmeid), dokumendid ja võimalik avariilisus. Jälgi sõiduki kulumisastet, kontrolli selle mõõteriistade ja muude

seadmete korrasolekut. Näiteks on vähetõenäoline, et kümme aastat vana auto läbisõit on 100 000–200 000 kilomeetrit;

- ✓ Kõige ohtlikum on siiski peidetud avariilisus. Selle avastamiseks peaks kontrollima tihendite ääri, et leida märke ülevärvimisest, samuti otsima plastdetailidelt pragusid, mis viitavad paksule pahtlikorrale. Veel tasub kontrollida, kas uste ja muude keredetailide vahed on ühtlased. Värv- ja pahtlikatte paksust saab mõõta lihtsate seadmetega.
- ✓ Raskele avariile ja selle tagajärgede kõrvaldamisele viitab nahaga kaetud armatuurlaud, mida automüüja võib esitleda lisavarustusena. Nahast armatuurlaud võib kõne alla tulla Maserati ja Porsche mudelite, aga kindlasti mitte laiatarbeautode puhul. Armatuurlaud kaetakse pärast avariid tehtud ebakorrekse remondi käigus õhukese nahaga, et varjata avanenud õhkpatjade luuke.
- ✓ Jälgi, et oleksid müüjalt saanud kogu auto tehnilise seisukorraga seonduva teabe kirjalikult, sest suulist teavet on hiljem väga raske tõendada.
- ✓ Kui registreerimistunnistusel on kehtiva tehnõlevaatus märke, siis on soovitatav küsida ka vastavat tehnõlevaatus kontrollkaarti.
- ✓ NB! Paberite järgi kehtiv tehnõlevaatus ei tähenda alati, et sõiduk on ka ostuhetkel tehniliselt korras. Sõiduki tehnõseisundi eest vastutab selle kasutaja.

### **Kui milleski tekib kahtlus, siis parem ära osta!**

- ✓ Pigem kontrolli rohkem kui vähem ja kahtluse korral jäta tehing tegemata.
- ✓ Ka juhul, kui kõik näib korras olevat, tasuks müüjaga kokkuleppel käia vastava margi esinduses, et kontrollida auto andmeid ja teha ülevaatus. Suuremad vead tulevad kindlasti välja.
- ✓ Alati on soovitatav kaasata ostu-müügiprotsessi tuttav autoasjatundja ning võimalikult vähe uskuda müüjate ilujuttu, eriti auto endise omaniku (naisterahvas või pensionär, kes autoga ainult pühapäeviti kirikus käis jne) kohta.
- ✓ Kui ostad auto korralikult automüügifirmalt ja siiski ilmneb mõni tõsisem probleem, siis leiab müüja mõistliku lahenduse kuni auto tagasivõtmiseni. Erasisikust müüja või kahtlane automüügiplats ei tee seda kunagi.
- ✓ Tähelepanu! Maanteeamet ei uuri auto registritoimingute tegemisel auto ajalugu, kuna selleks pole tal seadusest tulenevat kohustust, seega lasub kogu vastutus pigem ostjal.

### **Konsulterite asjatundjatega**

- ✓ Autoturul püüavad autokaupmehed tihti olla targemad kui kõigi Euroopa riikide seadusandjad kokku. Siiski tasub olla ettevaatlik väidetega, nagu käiks sõidukite registreerimine ja tehnonõuete kontroll igal pool EL-is ühtmoodi. Täpselt samuti nagu Soomes on tulumaks astmeline ja Inglismaal liiklus n-õ valemil pool, on ka nõuded sõidukitele riigiti siiski pisut erinevad. Reegleid on ühes riigis palju ning need on kohati keerulised, seetõttu võiks autoostja enne tähtsa otsuse tegemist pöörduda maanteeameti tehnõosakonna poole. Kõiki peensusi pole ilma autot ja dokumente nägemata võimalik lahata, kuid nõu oskab amet ikka anda.
- ✓ Mõned võimalused sõiduki minevikku elektrooniliselt kontrollida on kirjas maanteeameti kodulehel [tehnõviidete](#) rubriigis. Mõnikord aitab sõiduki minevikku

tuvastada sõiduki VIN-koodi päring interneti otsingumootorite kaudu. Sealjuures tasub aga veenduda, et Sulle öeldud sõiduki VIN-kood kuulub ikka kõnealusele sõidukile. Maanteeametile teadaolevate Eestis tegutsevate sõidukitootjate, välismaiste automarkide ametlike esindajate ja maaletoojate nimekirja leiab rubriigist [margiesindused](#).

- ✓ Liiklusregistrist saad kontrollida sõidukile kehtestatud piiranguid ja korralise tehnöölevaatuse kehtivust [lihtpäringuga](#) või sõiduki ajalugu [laiendatud päringuga](#) (riigilõiv kaks eurot). Sõiduki liikluskahjusid saad kontrollida [Eesti Liikluskindlustuse Fondi kodulehelt](#).
- ✓ Kui üks abikaasa käsutab abikaasade ühisvara hulka kuuluvat vallasasja (sõidukit), siis abikaasade ühisvaras oleva sõiduki võõrandamiseks on vaja teise abikaasa nõusolekut.
- ✓ Sõidukile vastutava kasutaja lisamiseks peab kõnealune isik andma nõusoleku liiklusregistrisse kandmiseks. [Vastutava kasutaja nõusolek](#)

### Loe veel

- Margus Mihkelsi artikkel kasutatud sõiduki ostmisest „[Mida tasub pruugitud autot ostes silmas pidada?](#)“
- Tarbijakaitseameti EL tarbija nõustamiskeskuse juhataja Kristina Vaksmaa artikkel „[Ohud kasutatud auto ostmisel välisriikidest](#)“.

### Kasulikke linke

- [Krediidiinfo koduleht](#)
- [Äriregistri koduleht](#)
- EL-i suurte autoturgude portaalid: [www.mobile.de](http://www.mobile.de), [www.autoscout.de](http://www.autoscout.de)
- [Auto24.ee](http://Auto24.ee)
- Maksuvõlglaste päring: <https://apps.emta.ee/e-service/doc/i0301.xsql>
- [www.lkf.ee](http://www.lkf.ee)
- [www.carfax.com](http://www.carfax.com)